

Anti-pestprotocol CBS de Zonheuvel

1. Doel
2. Schoolklimaat
3. Wat is pesten?
4. De rollen bij pesten
5. Preventieve aanpak
6. Het stappenplan

1. Doel:

Alle kinderen voelen zich in hun basisschoolperiode veilig, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Onder veiligheid wordt de sociale, psychische en fysieke veiligheid van leerlingen verstaan.

Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

2. Schoolklimaat:

Een goed pedagogisch klimaat is zeer belangrijk. Dat uit zich bij ons op school, in aandacht voor normen en waarden die we vanuit de identiteit van de school belangrijk vinden. *Een veilig klimaat is daarbij een basisvoorwaarde voor het team en de directie. Wij vinden korte lijnen, kort schakelen en daarin er voor elkaar zijn.*

De sfeer waarin een kind moet opgroeien, is van groot belang, om zo een volwaardig mens te worden.. Pas als het kind zich veilig voelt, kan het zich ontwikkelen.

We hanteren een zogenaamd preventief pestbeleid.

We streven naar openheid over het onderwerp pesten. Pesten moet in alle vormen bespreekbaar zijn. Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies en pesten worden expliciet besproken in de klas. Niet alleen als het pesten voorkomt, maar ook tussendoor. Door het aan de orde te stellen ontstaat erkenning en het gevoel dat pesten bespreekbaar is. De kinderen moeten het gevoel krijgen dat ze ergens terecht kunnen als het hun overkomt, of als ze zien dat het een ander overkomt. Kinderen moeten weten dat praten geen klikken is.

3. Wat is pesten?

De definitie van pesten op school luidt als volgt: "Pesten is het systematisch uitoefenen van psychische en/of fysieke mishandeling door een leerling of een groep leerlingen van één of meer klasgenoten, die niet (meer) in staat zijn zichzelf te verdedigen".

Wanneer is iets plagen en wanneer is het pesten?

Plagen is niet hetzelfde als pesten. De verschillen zou je zo kunnen aangeven:

Plagen	Pesten
gelijkwaardigheid	machtsverschil
wisselend "slachtofferschap"	hetzelfde slachtoffer
humoristisch	kwetsend
af en toe	vaak / voortdurend

Pesten verschilt daarmee duidelijk van *plagen* en *ruzie*:

Bij ruzie hebben leerlingen een conflict met elkaar. Ze wisselen over en weer argumenten uit op een emotioneel (boze) manier. Beide leerlingen voelen zich sterk genoeg om de confrontatie aan te gaan, waardoor er geen machtsongelijkheid is. Een ruzie leggen leerlingen meestal weer bij. Bij grensoverschrijdend gedrag bij ruzies, wordt de directie ingeschakeld in samenspraak met de leerkracht. Ouders/verzorgers worden geïnformeerd.

4. De rollen bij pesten

De pester

De pester wil graag een hoge sociale status en geliefd zijn. Omdat de pester vaak een bovengemiddeld begrip heeft van wat mensen denken en voelen, weet hij ook wat de zwakke plekken zijn van anderen. "Door zijn macht te gebruiken, krijgt de pester waardering van anderen en bereikt hij de sociale status die hij wil bereiken", aldus hoogleraar sociologie René Veenstra.

De bekendste rol is de pester. De pester heeft anderen nodig om zijn 'rol' goed te spelen. Deze rollen worden niet altijd bewust gekozen, daarom is het, om inzicht te krijgen in het proces rondom pesten, goed om te weten welke rollen er nog meer zijn.

De assistent

Een pester is niets zonder zijn assistent, er moet altijd wel iemand in de buurt zijn waar hij op kan vertrouwen en die hem aanmoedigt in zijn gedrag.

De meeloper

De meeloper heeft niet in de gaten dat hij een belangrijke facilitator is in het pestproces. Onbewust keurt hij het gedrag van de pester en zijn assistent goed, door bijvoorbeeld te zwijgen of te lachen als er iets gebeurt. Deze meeloper zal zelf geen zichtbaar pestgedrag vertonen, maar verhoogt door zijn gedrag wel de status van de pester.

De buitenstaander

Het spreekwoord 'Wie zwijgt stemt toe' is op deze rol van toepassing. Dit is de grootste groep. Deze mensen weten dat er gepest wordt, maar ze doen niets. Ze lachen niet als er iets gebeurt, maar ze zullen er ook niets van zeggen. Juist door niets te doen, tolereren ze het gedrag van de pester en zijn assistent.

Het slachtoffer

Dit is de leerling die gepest wordt.

De verdediger

Affectie is voor deze persoon belangrijker dan status, hij wil de relatie met mensen goed houden. Deze persoon zal niet direct iets doen, maar kan als de pesters uit de buurt zijn een grote steun zijn voor het slachtoffer, door bijvoorbeeld te zeggen dat hij het zich niet zo moet aantrekken.

Hoogleraar sociologie Rene Veenstra zegt ook dat pesten alleen kan worden begrepen als **groepsproces**. De bijrollen zijn voor de assistent, de meeloper en de buitenstaander. Zij bepalen of, hoeveel en met welke gevolgen er gepest wordt.

5. Preventie aanpak

Omdat voorkomen beter is dan genezen, hanteren we interventies die preventief werken.

5.1 De methode Kwink wordt in alle groepen van de Zonheuvel gebruikt. Een sterke, sociaal veilige groep voorkomt pesten. In zo'n groep spreken kinderen elkaar op een positieve manier aan op hun gedrag. Kwink leert kinderen hoe dat moet. Kwink leert positief gedrag aan en voorkomt zo in veel gevallen onnodige 'reparatie' achteraf. In het begin van ieder schooljaar besteden leerkrachten aandacht aan de Gouden Weken. Hier vormt de groep zich en maken leerkrachten groepsafspraken samen met de kinderen. Zo worden de groepsafspraken door de klas gedragen. Wekelijks worden er Kwink-lessen gegeven waar er aandacht is voor vijf gedragscompetenties:

- Besef hebben van jezelf
- Besef hebben van de ander
- Keuzes kunnen maken
- Zelfmanagement
- Relaties kunnen hanteren

Naast Kwink spreken leerkrachten verwachtingen uit naar de kinderen en elkaar. We houden ons schoolbreed aan dezelfde afspraken. In de leerlingenraad praten leerlingen mee over het voorkomen van pesten. Soms dragen leerlingen zelf de beste oplossingen aan.

5.2 Rots en Water

Het Rots en Water programma richt zich op bewustwording van eigen kracht en mogelijkheden en het vermogen om met andere kinderen samen te spelen, samen te werken en samen te leven in een snel veranderende samenleving.

De bouwstenen van het Rots en Water programma zijn zelfbeheersing, zelfreflectie en zelfvertrouwen. Voortbouwend op dit fundament is het mogelijk om aandacht te hebben voor de thema's veiligheid, assertiviteit, communicatie en het vinden van een eigen weg (innerlijk kompas). die met anderen verbindt en richting geeft.

De onderwerpen die in de Rots en Water lessen aan bod komen zijn onder andere:

- stevig staan (gronden), centreren (ademhaling) en focus.
- het leren lezen van lichaamstaal
- het herkennen en aangeven van eigen grenzen en die van anderen.
- kiezen voor jezelf en je (desnoods)afsluiten voor groepsdruk (Rots Kwaliteit)
- je verplaatsen in de ander, vriendschap en verbondenheid (Waterkwaliteit)
- zelfvertrouwen

De lessen worden gegeven door een officieel opgeleide Rots en Water trainer. De groepsleerkracht is bij deze lessen aanwezig.

5.3 Mediawijsheid

Digitaal pesten is één van de verschillende vormen van pesten. Preventief besteden we hier aandacht aan tijdens de week van de Mediawijsheid en komt het aanbod tijdens Kwink Lessen. Buro Halt komt in groep 8 langs. Indien nodig worden er extra lessen gegeven in de groepen.

5.3 Vertrouwenspersonen: Er zijn 2 vertrouwenspersonen binnen de school, waarbij de kinderen terecht kunnen. Deze leerkrachten stellen zich tijdens de week tegen het pesten voor in de klassen. Ook staan de vertrouwenspersonen genoemd in de schoolgids. Er is een vertrouwens brievenbus waar kinderen hun vragen in kwijt kunnen.

5.4 Monitoren sociale veiligheid: Eén keer per jaar monitoren we de sociale veiligheid middels WMK (de groepen 6 t/m 8). Deze lijsten zijn gericht op het welbevinden van de leerling. De uitslag wordt besproken met de leerlingraad en de MR. Bij opvallendheden wordt er actie ondernomen.

Twee keer per jaar vullen de leerkrachten de sociaal-emotionele observatielijsten van *Leerling in Beeld* in. De uitkomsten van deze lijst worden met de IB-er besproken tijdens groepsbesprekingen. Aan de hand van de uitkomsten wordt, indien nodig, actie ondernomen op groeps- en/of leerlingniveau.

6. Het stappenplan: Aanpak van pestgedrag in zes stappen.

Stap 1:

De leerling geeft duidelijk aan de ander aan, waar hij last van heeft, wat hij niet fijn vindt en vraagt hiermee te stoppen. De leerling gebruikt hiervoor de aangeleerde manier van Kwink/Rots en Water.

Stap 2:

Lukt het de leerling niet om het probleem zelf op te lossen, dan gaat hij naar de leerkracht.

Stap 3:

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderend gesprek en probeert samen het ongewenste gedrag op te lossen. De leerkracht krijgt zo inzicht of het ruzie/plagen of pesten is en maakt (nieuwe) afspraken.

Stap 4: (optioneel)

De leerkracht bespreekt deze voorvallen met de groep of neemt dit als uitgangspunt om lessen van Kwink of Rots en Water te geven m.b.t. het ongewenste gedrag.

Stap 5:

Bij herhaaldelijk ruzie/pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een serieus gesprek met de leerling die ongewenst gedrag laat zien.

De leerkracht informeert ib-er en ouders.

De leerkracht maakt hiervan een notitie in Parnassys.

De leerkracht biedt hulp aan de gepeste, de pester en de groep.

Stap 6:

Indien de gemaakte afspraken niet voor verandering zorgen en het pesten blijft doorgaan, wordt de directie ingeschakeld voor vervolgstappen. De directie heeft een gesprek met betreffende leerlingen, groep, ouders. Indien veiligheid, in de breedste zin van het woord, in het geding komt, neemt de directie passende maatregelen. Dit kan in de vorm van een time out, schorsing.

Eventueel kunnen externe deskundigen ingeschakeld worden.

Stap 7:

Vervolgstappen hangt af van de situatie. We blijven dit monitoren en voegen daar een evaluatiemomenten aan toe.

Na een afgesproken periode, evalueren

Ook **ouders** kunnen pestgedrag melden. Vanaf stap 3 volgen we het stappenplan. Ouders moeten het gevoel hebben dat ze bij het team terecht kunnen wanneer ze vermoedens hebben dat hun kind gepest wordt. Dit geeft de leerkracht de mogelijkheid om uit te zoeken

wat er aan de hand kan zijn. Hierna kunnen de bevindingen weer met de ouders worden besproken. Het is belangrijk dat ieder lid van het team, de ouder, verwijst naar de groepsleerkracht van het kind. Zodat het stappenplan in werking gesteld kan worden.

Handtekening(en)

